

20.4.2016

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suullisesti vastattavan kysymyksen B8-0361/2016 johdosta

työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan mukaisesti

sairaaloihin ja kouluihin kohdistetuista iskuista kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomisena
(2016/2662(RSP))

Mark Demesmaeker, Nirj Deva, Eleni Theocharous
ECR-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma sairaaloihin ja kouluihin kohdistetuista iskuista kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomisena (2016/2662(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja muut Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeusvälineet,
- ottaa huomioon Geneven yleissopimukset ja muut kansainvälisen humanitaarisen oikeuden oikeudelliset välineet,
- ottaa huomioon ulkoasiain neuvoston 8. joulukuuta 2009 antamat päätelmät kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämisestä,
- ottaa huomioon Euroopan unionin päivitetty suuntaviivat kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämisestä¹,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin maailman humanitaarisen avun huippukokousta varten laatiman 2. helmikuuta 2016 päivätyn raportin ”One humanity, shared responsibility”,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 12. heinäkuuta 2011 antaman päätöslauselman 1998 (2011) ja 7. maaliskuuta 2014 antaman päätöslauselman 2143 (2014) aseellisen konfliktin vaikutuspiiriin joutuvien lasten suojelemisesta,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 9. heinäkuuta 2010 antaman päätöslauselman (A/RES/64/290) oikeudesta koulutukseen hätätilanteissa,
- ottaa huomioon toukokuussa 2015 annetun turvallista koulunkäyntiä koskevan julistuksen sekä siihen liittyvät suuntaviivat koulujen ja yliopistojen suojelusta sotilaalliselta käytöltä aseellisten konfliktien aikana,
- ottaa huomioon Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun 32. kansainvälisessä konferenssissa 10. joulukuuta 2015 annetun päätöslauselman kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen vahvistamisesta,
- ottaa huomioon 25. helmikuuta 2016 antamansa päätöslauselman Jemenin humanitaarisesta tilanteesta²,
- ottaa huomioon 12. helmikuuta 2015 antamansa päätöslauselman erityisesti IS-järjestöön liittyvästä humanitaarisesta kriisistä Irakissa ja Syyriassa³,

¹ EUVL C 303, 15.12.2009, s. 12.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0066.

³ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0040.

- ottaa huomioon neuvostolle osoitetun kysymyksen sairaaloihin ja kouluihin kohdistetuista iskuista kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomisena (O-000063/2016 – B8-0361/2016),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa kansainvälisen yhteisön joutuneen viime vuosina todistamaan lukuisia sairaaloihin ja kouluihin tehtyjä iskuja aseellisten konfliktien yhteydessä eri puolilla maailmaa; katsoo, että koulujen ja sairaaloiden on säilyttävä rauhan vyöhykkeinä, joissa siviilit saavat suojelua konflikteissa;
- B. toteaa, että koulut ja sairaalat ovat olleet voimakkailla aseilla tehtyjen iskujen kohteina; toteaa, että sairaalassa hoidettujen humanitaaristen avustujärjestöjen työntekijöiden ja haavoittuneiden turvallisuus on usein uhattuna ja että kyseiset iskut rikkovat kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja muodostavat vakavan uhan humanitaarisen avun toimittamiselle tulevaisuudessa; toteaa, että humanitaaristen avustujärjestöjen työntekijöiden on eräissä tapauksissa ollut pakko lähteä konfliktialueilta sen jälkeen, kun heidän tiloihinsa on isketty;
- C. katsoo, että Istanbulissa 23. ja 24. toukokuuta 2016 pidettävässä ensimmäisessä humanitaarisen avun huippukokouksessa olisi uudistettava humanitaarisen avun rakenteita tekemällä niistä entistä tuloksellisempia ja maailmanlaajuisia, jotta voidaan reagoida ennakoituihin humanitaarisen avun lisätarpeisiin, jotka liittyvät nykyisiin ja tuleviin haasteisiin, kuten aseellisiin konflikteihin, luonnonkatastrofeihin, pakolaiskriiseihin ja elintarviketurvaan;
- D. ottaa huomioon, että YK:n pääsihteeri kiinnittää maailman humanitaarisen avun huippukokousta varten laatimassaan raportissa ”One humanity, shared responsibility” huomiota siihen, mitä hän kutsuu ”kansainvälisten ihmisoikeuksien ja humanitaarisen oikeuden kunnioittamisen jyrkäksi ja rajuksi heikkenemiseksi” aseellisissa konflikteissa ja mikä uhkaa aiheuttaa paluun rajattoman sodankäynnin kauteen; toteaa, että raportin mukaan epäonnistuminen yhteisten normien kunnioittamisen vaatimisessa ja edistämisessä sekä nykyisten täytäntöönpano-, valvonta- ja vastuumekanismien tukemisessa myötävaikuttavat tähän rapautumiseen;
- E. ottaa huomioon, että kansainvälinen humanitaarinen oikeus, joka tunnetaan myös aseellisia konflikteja koskevana oikeutena, on tarkoitettu lieventämään aseellisten konfliktien vaikutuksia suojelemalla niitä, jotka eivät osallistu konfliktiin, ja sääntelemällä sodankäynnin keinoja ja menetelmiä;
- F. toteaa, että sairaalat ja lääketieteellinen henkilöstö nauttivat erityistä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden suojaa ja kaikkien tahallisten siviileihin ja siviili-infrastruktuuriin kohdistettujen iskujen katsotaan loukkaavan vakavasti kansainvälistä humanitaarista oikeutta;
- G. ottaa huomioon, että 52 valtiota, mukaan luettuna useat mutta eivät kaikki unionin jäsenvaltiot, hyväksyi 14. huhtikuuta 2016 turvallisia kouluja koskevan julistuksen toukokuussa 2015 pidetyn turvallisia kouluja käsitelleen Oslon konferenssin jälkeen;

- H. panee merkille, että hyväksyessään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämistä koskevat Euroopan unionin suuntaviivat ulkoasiainneuvosto korosti, että on tärkeää puuttua tehokkaasti vakavien loukkausten perinteeseen tukemalla asianmukaisia vastuumekanismeja, ja painotti kansainvälisen rikostuomioistuimen tärkeää roolia tapauksissa, joissa tietty valtio tai valtiot eivät kykene tai ovat haluttomia käyttämään omaa tuomiovaltaansa; ottaa huomioon, että unionin suuntaviivat velvoittavat ”asiaankuuluvat neuvoston työryhmät” seuraamaan tilanteita, jotka saattavat edellyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden soveltamista, ja tällaisissa tapauksissa suosittelemaan toimia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämiseksi (15 kohdan a alakohta);
- I. toteaa, että Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (ICRC) järjesti 2012–2015 merkittävän kuulemisprosessin siitä, miten voidaan parantaa aseellisten konfliktien uhrien oikeussuojaa sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista koskevien mekanismien vaikuttavuutta;
- J. ottaa huomioon, että Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun joulukuussa 2015 pidetyn 32. kansainvälisen konferenssin osallistujavaltiot eivät lopulta onnistuneet sopimaan ICRC:n ja Sveitsin hallituksen ehdottamasta uudesta mekanismista, joka olisi vahvistanut kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista; ottaa huomioon, että uudessa mekanismissa olisi järjestetty Geneven yleissopimusten osapuolina olevien valtioiden vuosittainen kokous; ottaa huomioon, että osallistujavaltiot sopivat, että käynnistetään uusi hallitustenvälinen prosessi, jossa pyritään löytämään tapoja vahvistaa kansainvälisen humanitaarisen oikeuden täytäntöönpanoa ja jonka tulokset on määrä esitellä seuraavassa kansainvälisessä konferenssissa vuonna 2019;
1. on järkyttynyt ja erittäin huolissaan sairaaloihin ja kouluihin tehdyistä tappavista iskuista, joita tehdään hälyttävässä määrin eri puolilla maailmaa ilmenevissä aseellisissa konflikteissa ja joiden kohteiksi ja uhreiksi joutuu potilaita, opiskelijoita, hoito- ja opetushenkilökuntaa, humanitaarisen avun toimittajia, vapaaehtoisia ja perheenjäseniä; toteaa kansainvälisen yhteisön lausumien tuomioiden johtavan harvoin riippumattomiin tutkimuksiin ja todelliseen vastuuseen saattamiseen; kehottaa unionin jäsenvaltioita, toimielimiä ja varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa tunnustamaan tämän kriisin todellisen laajuuden ja laatimaan viipymättä konkreettisen ja aikataulutetun toimintasuunnitelman, jossa unionin ja jäsenvaltioiden vaikutusvaltaa käytetään täysimääräisesti, jotta tällaiset rikokset ja väärinkäytökset saadaan loppumaan;
 2. tuomitsee sairaaloihin ja kouluihin tehdyt iskut kansainvälisen oikeuden kieltäminä tekoina ja toteaa, että tällaiset teot saattavat rikkoa räikeästi vuonna 1949 tehtyä Geneven sopimusta ja olla Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön mukaisesti sotarikoksia; on vakuuttunut siitä, että terveydenhoito- ja oppilaitosten säilyttäminen puolueettomina ja suojeltuina tiloina aseellisissa konfliktitilanteissa edellyttää, että tähän asti tapahtuneet raakalaismaiset hyökkäykset tutkitaan avoimesti, riippumattomasti ja puolueettomasti ja että tehdyistä rikoksista todella joudutaan vastuuseen;
 3. katsoo, että hyvin vaikeissa olosuhteissa ihmishenkiä pelastavaa humanitaarista henkilöstöä on suojeltava kaikissa tilanteissa;

4. tuomitsee sen, että aseellisten konfliktien osapuolet käyttävät sairaaloita ja kouluja, minkä vuoksi ne muuttuvat käytännössä iskujen kohteiksi; palauttaa mieliin, että myös tahot, jotka käyttävät suojelun piiriin kuuluvia henkilöitä ja kiinteistöjä ihmiskilpinä tai naamioitumisen välineinä, syyllistyvät kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomiseen;
5. korostaa, että kouluille ja sairaaloille aiheuttamansa välittömän ja materiaalsen vahingon lisäksi iskut johtavat siihen, että kyseiset laitokset on pakko sulkea tai niiden toiminta häiriintyy, ja vahingoittavat vakavasti kokonaisia terveys- ja koulutusjärjestelmiä;
6. kannustaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan täysin YK:n pääsihteerin kaikille YK:n jäsenvaltioille osoittamaa kehotusta tarttua maailman humanitaarisen avun huippukokouksen tarjoamaan tilaisuuteen sitoutua uudelleen suojelemaan siviilejä ja humanitaarista henkilöstöä noudattamalla sääntöjä, joista ne ovat jo sopineet; painottaa YK:n pääsihteerin pitävän tärkeänä, että kansainvälisiä tutkinta- ja tuomioistuinjärjestelmiä ja myös Kansainvälistä rikostuomioistuinta lujitetaan kansallisten järjestelmien täydentämiseksi, jotta kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaamista koskeva rankaisemattomuus saataisiin loppumaan;
7. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita edistämään humanitaarisen avun huippukokouksessa tehtävää kattavaa sopimusta käytännön keinoista, joilla tehostetaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista esimerkiksi jakamalla kansainvälistä humanitaarista oikeutta koskevia sääntöjä alueellisten ja kansallisten hallintojen, turvallisuusjoukkojen sekä paikallisviranomaisten ja yhteisöjen johtajien keskuudessa, ja tukemaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen roolia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaamista koskevan rankaisemattomuuden poistamisessa;
8. toteaa, että kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämistä koskevat Euroopan unionin suuntaviivat ovat luonteeltaan tärkeät ja ainutlaatuiset, koska mitkään muut valtiot tai organisaatiot eivät ole laatineet vastaavaa asiakirjaa; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita panemaan kyseiset suuntaviivat täytäntöön;
9. kehottaa ulkoasiain neuvostoa ja varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa tarkistamaan vastuiden nykyistä jakaantumista, jossa kansainvälistä humanitaarista oikeutta koskevien suuntaviivojen täytäntöönpano kuuluu pääasiassa neuvoston puheenjohtajavaltion johtamalle, kansainvälistä julkisoikeutta käsittelevälle neuvoston työryhmälle, jotta voidaan varmistaa, että kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen liittyviä unionin toimintalinjoja ja toimia kehitetään johdonmukaisesti ja tehokkaasti; korostaa tässä yhteydessä, että unionin suuntaviivat velvoittavat ”asiaankuuluvat neuvoston työryhmät” seuraamaan tilanteita, jotka saattavat edellyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden soveltamista, ja tällaisissa tapauksissa suosittelemaan toimia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämiseksi (15 kohdan a alakohta); kehottaa kyseisiä neuvoston työryhmiä käyttämään tätä valtuutusta puuttuakseen noudattamatta jättämisen aiheuttamaan vallitsevaan akuuttiin kriisiin;
10. muistuttaa unionin suuntaviivoissa omaksutusta kannasta, jonka mukaan tarvittaessa harkitaan vuoden 1949 Geneven yleissopimukseen liitetyn I lisäpöytäkirjan nojalla perustetun kansainvälisen humanitaarisen tutkimuskomission (IHFFC) palvelujen hyödyntämistä, koska se voi auttaa edistämään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden

kunnioittamista tosiasioiden selvittämisessä ja hyvissä palveluksissa; panee merkille, että IHFFC:n palveluja ei ole käytetty, ja kehottaa Euroopan unionin neuvostoa, jäsenvaltioita ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) harkitsemaan vakavasti tämän tutkimuskomission palveluihin turvautumista ensimmäistä kertaa sen perustamisesta lähtien, jotta sairaaloihin ja kouluihin tehtyjä iskuja voidaan käsitellä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden normien kunnioittamiseen liittyvänä kiireellisenä kriisitilanteena;

11. panee huolestuneena merkille, että kansainvälisellä yhteisöllä on tällä hetkellä rajoitetusti institutionaalista tilaa puuttua kansainvälisen humanitaarisen oikeuden täytäntöönpanoon liittyviin yhteisiin huolenaiheisiin; panee tässä yhteydessä merkille, että Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun joulukuussa 2015 pidetyn 32. kansainvälisen konferenssin osallistujavaltiot eivät onnistuneet pääsemään sopimukseen uudesta mekanismista, joka olisi vahvistanut kansainvälisen humanitaarisen oikeuden hallintajärjestelmää siten, että olisi järjestetty vuosittainen valtioiden välinen tapaaminen vahvistamaan vuoropuhelua ja otettu käyttöön säännöllinen raportointi kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisesta kansallisella tasolla; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita pyrkimään parempiin tuloksiin tulevassa hallitustenvälisessä prosessissa;
12. korostaa, että humanitaaristen järjestöjen ja niiden työntekijöiden turvallisuuden parantaminen edellyttää lisäponnisteluja; kannattaa sitä, että kansainväliseen oikeuteen sisällytetään järjestelmällisesti erityisiä lausekkeitä, joilla vahvistetaan humanitaarisen henkilöstön suojelua koskevaa vastuullisuutta, sekä lausekkeitä, joilla lisätään avustustyöntekijöitä vastaan kohdistuvien hyökkäysten tehokasta ja järjestelmällistä seuranta;
13. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, unionin ihmisoikeuksien erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, YK:n pääsihteerille, YK:n yleiskokouksen puheenjohtajalle ja YK:n jäsenvaltioiden hallituksille.